

לח א ב מ"י פ"ה מהל'
מכירה הל' ח ועי'
השגות ויבגד משנה
סג עשין פפ טו"ע ח"מ
סי קל"ה ספ"ג ד ועיין
כ"מ:
לו ג ד מ"י פ"ד מהל'
מעשר שני הל' ט
נטו"ע י"ד סי' של"ה ספ"ק
קל"ח:
לו ה מ"י פ"ב מהל'
מכירה הל' א ופ"ג
הל' ד סגג לאין קע
טו"ע י"ח סי' רכ"ה ספ"ק
ט:
לח ו מ"י חס"פ הל' ד
והל' ה סגג עשין פכ
טו"ע י"ח סי' קל"ה ספ"ק
ט:
ז:

מרוקא. פירוש גרעיני תמרה שמחליקין בהם את הקלף:
לאפוקי מדלוי דאמר בבבלי של מקנה. משמע
דהלכה כרז ואמרין נמי פרק השולח (גיטין דף נט: ושם ד"ה משום)
גזי יהיה אמתא דאמר לה קני הא וקני נפשך אמתא לקמיה דרז נחמן
אמר ליה לא עשה ולא כלום דהוה
ליה כליו של מקנה: **ובי תימא**
פרושי קמפרש. ולא תגרוס וי"ו
דועל מעות הניתנות במרחץ:
נשרפו חטיף בעלייה. הקשה
ריב"ז אלאי הפקיעו
חכמים קנין מעות שהוה מדאורייתא
ליתקנו שיטרכך שניהם מעות ומשיכה
ומירך אי משיכה לזדה לא תקנה
יאמר לוקח למוכר נשרפו חטיף
קבוצת משום הכי מוכר הדר ביה ולא
לוקח. פרש"י דטרס מוכר ומגיל
משום שיכול לחזור בו אם יוקירו
ולוקח לא יחזור אם יחלו וא"ת וכי
תקנו משיכה בשביל שאינם מהוגנים
דטרס ומגיל לפי שאם יוקירו יחזור
ויקבל עליו מי שפרע שנדיקיים לא
יחזרו לעולם אפילו אם יוקירו וי"ל
דודאי לא תקנו אלא משום שאינם
מהוגנים שניחו פירות חבריהם לשרוף
ור"ת מפרש דאם נשרפו יכול הלוקח
לחזור אפילו לרי' שמעון דלקמן (דף
מט:). אמתניתין דרי"ש אומר כל שהכסף
צידו מיימי עובדא דההוא גברא דיהב
זוחא אחמרא וצנו למנסכי' דכי פרוק
רופילא אמר רב חסדא כדרך שתקנו
משכיה צמוכריס כן תקנו בלקוחות
משמע דאף לר"ש אית ליה דרז חסדא
ואפי' מי שפרע ליכא כיון דאיכא
הפסד לגמרי מדלא אי"ל זיל קבל
עלך מי שפרע כדאמר ר' יוחנן לרבי
חייא בר יוסף דוצין מלחא ואייקר
כ"ו) ולכך טרס מוכר ומגיל שלא
יחזור בו לוקח ולא יעמוד אפילו צמי
שפרע ואפילו משום יוקרא וזולא יכול
לחזור בו לוקח אף לר"ש כדמוכח

פרק אחזה נשך (לקמן דף ע"ד)
דקאמר כי קאמר ר"ש מוכר חוזר
ולא לוקח צדד תרעא שעמד השער
במקומו צמרי תרעי מי אמר לשם
יודה דאף לוקח יכול לחזור דאי לא
תימא הכי מי שפרע בלוקח לית ליה
והא דקאמר צמעתין דרי"ש לית ליה
דרז חסדא היינו היכא דלא חזל ולא
הוקר דלרזנן ורז חסדא שניהם
חוריס ולר"ש מוכר יכול לחזור בו
מפני שהכסף צידו ולא לוקח:
אמר

תורה אור השלם
1 ונתתה בבסק וצרת
הבסק בידך וקבלת אל
המקום אשר יבחר ה'
אלהיך ה':
דברים י"ד כה

2 ובי תמכרו ממכר
לעמיתך או קנה מיד
עמיתך אל תנוג איש את
אזוזו. ויקרא כ"ה יד

רבינו הגאול

במרוקא פ"י מרוקא
גרעינא של תמרה
שמחליקין בה הפר
הייר. למקניא לאפוקי
מדלוי דאמר בבבלי של
מקנה קמ"ל למיקנא ולא
לאקנוי. רב פפא אמר
במנא לאפוקי מטבע.
דכשר לאפוקי איסורי
הגאול אבל מרוקא לא
צריך דהא לית ביה
מששא. הא דרב (ל'
ושמואל דחיות הן
ורב נחמן ורב פפא
ותרויה מרז במנא דקני.
אסימון קונה את מטבע.
מאי אסימון אמר רב
מעות הניתנות סימן
לבית המרחץ. פירוש
מעות ידועות שרשום
בהן כן בעלייה וכל
נת שיכנס למרחץ נותן
בלבן אחת מהן כדי
שידע כמה פעמים נכנס
ורחץ במרחץ באחרונה
מוציא הבלין המעות
הרעות הללו שנינו לו
כדרך סימן ומקבל כנגדן
מעות יפות ונוטל הללו
בעליהן. ומתבאר עלה
אין מחללין מעשר שני על
מעות הניתנות (ב' סימון
לבית המרחץ (מכילתא
דמחילין באסימון). ש"מ
דאסימון אינו מעות
הניתנות בסימן לבית
המרחץ. וכי תימא מפרש
הוא והכי קתני אין מחללין
על אסימון ומאי ניהו
מעות הניתנות במרחץ
דהא לא תני הכי דתני
מחללין מעשר שני על
אסימון דברי ר' דוסא
והכמים אומרים אין
מחללין. ושוין שאין
מחללין על המעות
הניתנות בסימן למרחץ.
אלא אמר ר' יוחנן
מאי אסימון פולסא וזהו
אסימון. ר' דוסא סבר לה
כי ישמעאל דאמר וצרת
הכסף בידך לרבות כל דבר
הנצטר. ואצ"פ שאין עליו
צורה מחללין עליו מעשר
המטבע ואין מטבע קונה
מטלטלין אלא לקבל מי
ברוה ובדמים ידועים שאם לא
ר' אבא בשם רב המחליף באמרוקולין באמרוקולין קנה. כריכות של ידועות נקראות בלשון יון אמרוקולין:
מתני' יצד המטלטלין קנין את המטבע משך ממנו פירות ולא נתן לו מעות אין יכול לחזור בו. נתן לו מעות ולא
משך פירות יכול לחזור בו אבל אמרו מי שפרע מדור המבול כ"ו אמר ר' יוחנן דבר תורה מעות קונות אם גופו קונה
מעות לא כל שכן מפני מה אמרו משיכה קונה גזירה שמא תפול לו דליקה באונס אי אמרין לא קני לוקח עד דמשך
ואתכי בחזקתיה דמוכר קיימי טרס ומגיל ואי לא טרס ומגיל. ריש לקיש אמר משיכה מפורשת מן התורה שנאמר או

מרוקא. כלי העשוי מגללי
משמע להקנות בו אלמא כליו של קונה קאמר: ציה. משמע
מיעוט בו ולא צדצר אחר: **לא אלטרין**. למימר דלא קני: **הניטוס**
צסימן. הצנן מקבל סימון

במרוקא למקניא "לאפוקי מדלוי דאמר
בבבלי של מקנה קמ"ל למקניא ולא לקנוי
ביה רב פפא אמר למעוטי מטבע ורב זביר
ואיתמא רב אשי אמר בלמעוטי איסורי הנאה
איכא דאמרי ביה אמר רב פפא למעוטי
מטבע דכשר אמר רב זביר ואיתמא רב אשי
למעוטי איסורי הנאה אבל (מוריקא לא
אצטרך: אסימון קונה את המטבע וכו':
מאי אסימון אמר רב מעות הניתנות בסימן
לבית המרחץ מיתבי (א' אין מחללין מעשר
שני על אסימון (ב' ולא על מעות הניתנות
בסימן לבית המרחץ מכלל דאסימון לאו
מעות הניתנות בסימן לבית המרחץ וכי
תימא פרושי קמפרש והא לא תנא הכי
(ג' מחללין מעשר שני על אסימון דברי רבי
דוסא וחכמים אומרים אין מחללין ושון שאין
מחללין על מעות הניתנות בסימן לבית
המרחץ אלא אמר רבי יוחנן מאי אסימון
(ד' פולסא ואודא רבי יוחנן לשעמיה דאמר
ר' יוחנן רבי דוסא ורבי ישמעאל אמרו דבר
אחד רבי דוסא הא דאמרן רבי ישמעאל מאי
היא דתניא וצרת הכסף בידך לרבות כל
דבר הנצטר ביד דברי רבי ישמעאל רבי
עקיבא אומר ולרבות (ה' כל דבר שיש עליו
צורה: כיצד משך הימנו פירות ולא נתן
לו מעות אינו יכול לחזור בו וכו': (ו' אמר
ר' יוחנן דבר תורה מעות קונות ומפני מה
אמרו משיכה קונה גזירה שמא יאמר לו
נשרפו חטיף בעלייה סוף סוף מאן דשרא
דליקה בעי שלומי אלא גזירה שמא תפול
דליקה באונס אי מוקמת להו ברשותיה מסר
נפשיה טרס ומגיל ואי לא לא מסר נפשיה
טרס ומגיל ריש לקיש אמר משיכה מפורשת
מן התורה מאי טעמא דריש לקיש אמר קרא
וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד
עמיתך (דבר הנקנה מיד ליד ורבי יוחנן
אמר מיד למעוטי קרקע דלית ביה אונאה
וריש לקיש א"כ לכתוב קרא וכי תמכרו ממכר
(ט' מיד עמיתך אל תנוג או קנה למה לי שמע
מינה למשיכה ור' יוחנן או קנה מאי עביד
ליה מיבעי ליה לכדתניא (י' וכי תמכרו ממכר
אל תנוג (יא' לי אלא שנתאנה לוקח נתאנה
מוכר מנין תלמוד לומר או קנה אל תנוג

וכי תמכרו ממכר מיד עמיתך
אל תנוג. מאי או קנה להכי כתביה
למסמך קנין למיד לומר שאין נקנה
עד שיצא מיד זה ליד זה: **סרמי**
גמר מיניה. אונאה מוכר מלא קנה
אל תנוג ומשיכה מדסמך מיד ללשון
קנין ולא סמכיה לזממך: **כל**
שהכסף צידו. פליג אלרזנן דלמרי
נתן לו מעות יכול לחזור בו זה וזה
ופליג ר' שמעון ואמר לא יחזור
אלא מוכר: **אי אמרם בשלמא דבר**
סורה מעות קונות. ומשיכה תקנתא
דרזנן היא אמתא ר' שמעון למימר
דיינו אם אמרין חזרה צמוכר דמכי
מוקמת להו צרשתיא לחזור בו אם
הוקרו מסר נפשיה לאולגיהו מימר
אמר עדיין שכרי תלוי בהם שאם
יתייקרו אחזור צי ולוקח לא מצי
הדר ציה דמעות קונות אלא אי
אמרת מן התורה מעות אינן קונות
לוקח נמי יחזור: **אליבא דר' שמעון**
ודאי לא קאמינא. דר' שמעון סבירא
ליה משיכה תקנתא דרזנן היא: **כי**
קאמינא אליבא דרזנן. דלמרי לוקח
נמי חוזר משום דמעות אינן קונות
כלל: **בשלמא לריש לקיש**. דלמרי
לרזנן משיכה דאורייתא היא: **היינו**
דאיבא צין ר' שמעון לרזנן. כלומר
בהא פליגי והאי טעם יצאו למלתייהו
דרזנן שכרי משיכה דאורייתא והלכך
לא שגא מוכר ול"ש לוקח מצי הדרי
ור' שמעון סבר משיכה תקנתא דרזנן
היא משום דנעמרה צהו הלכך למוכר
הוא דעבוד רזנן תקנתא דליהדר
ולא לוקח: **אלא לרבי יוחנן**. דלמרי
לרזנן נמי משיכה תקנתא דרזנן
היא: **מאי איבא צין ר' שמעון**
לרזנן. כלומר צמאי קמיפלגי ומה
טעמא נותנים לדצריהם: **כדרך**
שסקנו ומאי סקנו למוכרין לחזור בו
המוכר כל זמן שלא הן הלוקח:
כך תקנו חכמים משיכה ללוקח.
לחזור בו בשביל אותה תקנה עצמה
דנשרפו חטיף דרי"ש כי מוקמת
לחזרה נמי צרשות לוקח מסר נפשיה
המוכר וטרס ומגיל שאם יראה
הלוקח דליקה צאה יאמר חורני
צי ולקמן (דף מט:). אמרה רב
חסדא גזי העו"ל דיהב זוזי
אחמרא שמע דצעו למינסכיה דצי
פרזוק רופילא והדר ציה:
ואין

דלחייב באונסין עד שימשוך הלוקח קשיא לריש לקיש ואמר ריש לקיש אליבא דר' שמעון לא קאמינא ודאי מעות קונות
סבירא ליה כי קאמינא לתנא קמא דסבר משיכה ותרוייהו המוכר והלוקח מצו הדרי כל זמן דלא משך. ואמר בשלמא לריש
לקיש דאמר ת"ק סבר משיכה קונה מן התורה וכל זמן שלא משך שנהו יכולין לחזור בו. ר' שמעון סבר מעות קונות
ואם קבל המוכר מעות המוכר יכול לחזור בו ולא לוקח נמצאת חלוקתם ת"ק סבר משיכה קונה ור' שמעון סבר מעות קונות
אלא לר' יוחנן דאמר ת"ק דבר תורה מעות קונות סבירא ליה ור' שמעון מעות קונות נמי סבירא ליה במאי פליגי.
ופרקי' (דפליגי) בהא דרב חסדא דאמר כדרך שתקנו משיכה במוכר כך תקנו בלוקח ת"ק אית ליה דרב
חסדא ור' שמעון לית ליה דרב חסדא ודייקתן מתני' דאבל אמרו כי יוחנן דאמר דבר תורה מעות קונות.

6 (ג' מ' מרוקא. יעב"ן].
7 מ' ע"ש פ"א מ"ב
8 געיות פ"ג מ"ב
9 מוספתא דמעשר שני פ"א,
10 ו' מ' מוספתא שנת סה.
ד"ה לעבד ומוס' עירובין
לא: ד"ה שפולא ומוס' לעיל
מד. ד"ה אסימון].
11 [לקמן נד.]. 12 [על מו:
13 [מ]. עירובין פ"א: חולין
פ"ג. קדושין [כו.]. כח:
14 [לקמן נ"ג.]. 15 [ואלו כ"ל
לד עמימין]. 16 [לקמן
גא.]. 17 [לעיל מד.].
18 [לקמן מט:]. לקמן דף
נט. כ"ק דף עט. 19 [וע"ע
מוס' עירובין פ"א: ד"ה
שאלא. 20 [לקמן ממ:].

הגהות הב"ח
6) גבי על אסימון ועל
מעות לגיל וימנה ולא
נמחק:

גליון הש"ס
גב' א' אמתא בשפא.
כעין זה גיטין ד' ח' ע"ב:

לעיו רש"י
פלדוין מחכת לפני
שהובטחה בה צורת
מטבע.

מוסף רש"י
דבר תורה מעות קונות.
דבה לעיל מו ב וזרף לכה.

רבינו הגאול (המשך)
קנה דבר הנקנה מיד ליד.
ור' יוחנן אמר לך מיד
למעוטי קרקע דלית ביה
אונאה ובין מוכר ובין
לוקח תרוייהו אית להו
אונאה. ומתבאר לריש
לקיש נתן ר' שמעון
אמר כל שהכסף צידו
ידר על העליונה ודייקתן
מינה מדקתני כי שהכסף
צידו הוא יכול לחזור בו
לכדור ש"מ מוכר הוא
שיכול לחזור בו ולא
לוקח שאם נאמר גם
הלוקח אם סכפו בידו
ופירות לא משך יכול
לחזור בו הא [לא] צריכא
למימר מכרי דמיא לא נתן
פירות לא משך במה קנה
פירות אלא על המוכר
לכדור אמר ר' שמעון
אם הכסף צידו והלוקח
עדיין לא משך הפירות
יד המוכר על העליונה.
בשלמא אי אמרת מעות
קונות ובין שנתן הלוקח
מעות קנו לו מעוטי.
ומשום תקנה דלוקח
שלא יאמר לו נשרפו
חטיף בעלייה אוקמו רבנן
הפירות ברשות המוכר עד
שימשכום הלוקח משום
הכי אמר ר' שמעון יכול
מוכר למימר הואיל ואי
מתניסו פריי לדידי מתניסו
אכתי לדידי ניתנו זכה
בהו לוקח הלכך אי בעינא
לוקח מאי אית ליה למימר
הא קנו לו מעוטי ומשום
תקנה דידיה אוקמינהו
רבנן לפירי ברשות מוכר

6) למוכר צ"ל הא דרז שנת שפולא דחיות מן רבי ור"ה מרחיסו מדור דבנמא הוא דקני. 7) אלו צ"ל אין מחללין מעוטי על אסימון ולא על מעות הניתנות בסמון לבית המרחץ ש"מ וכו'.